

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Naša vsak četrtletnik in valja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge tujavščine 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, — List se dopošilja do odpovedi, — Udje „Kata. Bakovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine, — Posamezni listi stanejo 10 vin, — Uredništvo: Koroška cesta št. 5, — Rokopisni se ne vračajo, — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, v sprejema naročnine, inserate in reklamacije, — Inserate se plačujejo od enostopne politizacije za enkrat 25 vin, za dvakrat 25 vin, za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust, Inserat se sprejemajo do urede s jutraj, — Ne zapra reklamacije so poštnine prostje.

Glavna številka obsega 12 strani.

Slomšekova slavnost

ORLOV

v nedeljo, dne 11. avgusta 1912 v Št. Jurju ob južni železnici.

Vspored:

1. Sprejem gostov na koločvoru (prihod vlakov: iz Celja 9.55, iz Maribora 10);
2. ob 11. uri: pridiga in sv. maša (pridiguje organizator mladine, vlč. gosp. dr. J. Hohnjeo);
3. ob 12. uri: svečano zborovanje Štajerskega Orla v dvorani Katoliškega Doma;
4. ob 1. uri: obed v določenih gostilnah;
5. po večericah: nastop in telovadba štajerskih in kranjskih Orlov na travniku posestnika F. Gerzina;
6. ljudska veselica, govori, godba, petje in druge zabave.

Vstopnina 30 vinarjev.

Hvala za poklon!

Slovenska politika se opira le na kmete, kolikor jih je še, in viničarje. Ali ti so nestalni in zlasti ob meji korumpirani (pokvarjeni) elementi (ljudje). (Članek iz Celja v „Slov. Narodu“ 1. avgusta 1912).

Liberalna politika za Slovenski Štajer se kuha v Celju. Zato moramo poslušati glasove, ki prihajajo iz Celja, ako hočemo pravično presojeti naše liberalce. V „Slov. Narodu“ z dne 1. avgusta 1912 priobčuje celjski liberalce v uvodnem članku, ne pa morda v kaki skriti notici, mnenje naših liberalcev o slovenskih štajerskih kmetih in viničarjih. Članek toži, da se sedaj, odkar ima Slovenska kmečka zveza odločilno besedo v slovensko-štajerski politiki, opira vsa naša politika na kmete in viničarje. Ne mara pa kmetov in viničarjev zaradi tega v vodilni politični vlogi, ker so mu to nestalni in pokvarjeni ljudje.

Sedaj imamo črno na belem v glasilu liberalne stranke, sodbo liberalcev o našem kmetu in viničarju. V duhu gledamo, kako ošabni liberalce viha svoj nos, če se samo zmisli na kmeta in viničarja. Njegova, pri delu obrabljena in z znojem poškrabljen oblika se mu gabi. Njegove roke, raskave in žuljave, so mu zoprne. Z nevoljo gleda obraz, v katerem so začrtane neštneville skrbi, in v kojega gubah se skriva ves mnogoleten napor in trud. In na te ljudi se opira sedaj slovenska politika! To je za liberalca nezno. Na te ljudi se liberalce ne more zapesti, zato so mu nestalni. Njihovih navad ne more gledati, zato so mu pokvarjeni. Do duše mrzi ošabni liberalce kmeta in viničarja, in sedaj mora gledati, da se vsa naša politika opira na te nestalne in pokvarjene ljudi. Grozno, strašno!

Tako misli, sodi, piše in govori o našem kmečkem prebivalstvu liberalna stranka pod vodstvom liberalnih advokatov in učiteljev. Ali se naj naši kmetje razburjajo vsled takih pisarij? Ali naj prirejajo protestne shode? Ali naj objavljajo v listih proti takim žalitvam ogorčene proteste? Kaj še!

Ljudje, ki nimajo nobene moči, vedno zmerjajo in psujejo. In pameten človek se smeji takim izbruhom onemoglosti. Z veliko hladnokrvnostjo naj naši kmetje in delavci ta najnovejši liberalni poklon shranijo za ogledalo. Kadar pridejo občinske, deželnozborske ali državnozbornske volitve, pa ga liberalcem zopet pokažimo!

Katoliško-narodna dijaška mladina.

Narodu, ljudstvu je treba voditeljev. Katoliškemu ljudstvu je treba katoliških voditeljev, mož, ki spoštujejo vero priprostega človeka, a tudi sami verujejo in po veri žive. Od vprašanja, kakšni so voditelji, je mnogokrat odvisna usoda celih strank, celih

narodov. Zato je važna dolžnost nas vseh, da se zanimamo za one kroge, iz katerih bodo prišli nasledniki naših sedanjih voditeljev, da zasledujemo gibanje v našem dijaštvu. Iz tega kroga mladih in še neizkušanih, a navdušenih fantov, bodo vzrastli z leti možje, ki bodo poklicani, da bodo stopili na čelo naših političnih in nepolitičnih organizacij. Kakoršni bodo ti možje, taka bo v marsičem tudi usoda vsega našega gibanja. Zato je umevno, da vsakdo, ki mu je pri sreju bodočnost naroda, s paznim in skrbnim očesom motri vrste naših nadobudnih bodočih mož-voditeljev. Splošno zanimanje je zato vzbujal v vseh naših krogih po vseh slovenskih pokrajinah sestaneček katoliško-narodne dijaške mladine, ki se je vršil v dneh 1., 2., 3. in 4. avgusta v Ljubljani.

Potek tega sestanka nam daje zagotovilo, da lahko mirnega srca gledamo v bodočnost. Dijaška mladina, ki se je zbrala v omenjenih dneh v slovenski prestolnici, je pokazala, da je plemenitega srca in bistrega duha, da čuti z narodom, iz katerega je izšla, in ga ljubi. „Z Bogom za narod“, je njeno prelepo in vzvišeno geslo.

Pred kakimi 20. leti in nekaj več je bil pogled na dijaške vrste za vsakega katoliškega Slovenca žalosten in turoben. Liberalizem sicer se ni bil tako ošabno dvignil svoje glave kakor pozneje, prikrivalo se ga je s svetohlinsko hinavščino in po ovinkih se ga je hotelo vtihotapiti med ljudstvo. Dijaštvo, v prvi vrsti visokošolsko, je bilo pa že docela okuženo s svobodomiselnimi nauki in je padalo vedno globokeješe v liberalno blato. V teh težkih in nevarnih časih je pa vstal dr. Mahnič, sedanjí škof krški, in je pričel oster, a dalekovično zamišljen boj proti brezvernemu svobodomiselnstvu. Bili so težki in silni boji, a rodili so lepe uspehe, pripeli so na prapor katoliške misli zmago. Zmago na čeli črti pomenja namreč sestaneček katoliško-narodne dijaštva v Ljubljani, in ne samo zmago pri nas Slovencih, temveč tudi pri bratih Hrvatih. Katoliška misel je prišla med hrvaško dijaštvo preko slovenskega. Dr. Mahničevi nauki so se bili v slovenskem dijaštvu že globoko vkoreninili, ko je bilo med hrvaško dijaško mladino še vse mrtvo in mirno. Toda Slovenci so prišli kmalu do prepričanja, da je prvi pogoj smotrene hrvaško-slovenske vzajemnosti, vzbuditi v hrvaškem dijaštvu katoliško-narodno misel. Bila je doba težkega, a važnega dela, ko smo bili Slovenci učitelji Hrvatov in smo v njih budili uspravno katoliško zavest. Bog je dal svoj blagoslov in delo je obrodilo bogate sadove. Danes stoji ta katoliško-narodna hrvaški in slovenski dijak pred nami kot zmagovalca. In vpliv njunih zmagojočih navel se širi vedno krepkeje na naše severne brate, na Čeha in Poljake. Tudi med tema narodoma je v zadnjih letih organizacija katoliškega dijaštva vrlo napredovala in upati smemo, da bo tudi tukaj slavila zmago.

V Ljubljani je bilo zbranih okoli 600 slovenskih in hrvaških katoliških dijakov. Ponosno število, kajne, a še dalek ne popolno. Dr. Mahnič je na slavnostnem večeru, ki se je vršil v soboto, v svojem nagovoru dal duška svojemu veselju nad toliko udeležbo na sestanku in je vzradoščen zatrdil, da stoji za onimi stotinami dijakov, ki so bili na sestanku navzoči, do 5000 organiziranih hrvaških in slovenskih katoliških dijakov.

Celemu slavlju dijaštva je dala poseben sijaj 10letnica slovensko-katoliškega akademičnega tehn. društva „Zarje“ v Gradcu, ki se je praznovala ob tej priliki. „Zarja“ praznuje letos sicer že 11letnico obstoja. Svojo 10letnico je obhajala pa še-le letos, ker je lansko leto vsled nevarnosti kolere bil prepovedan veliki sestaneček jugoslovanske mladine, ko je hotela tudi „Zarja“ slaviti svoje slavje. „Zarja“ je za nas štajerske Slovence velevažno društvo. Okrog nje se zbirajo sicer vsi štajerski katoliški visokošolci, in ona vrši tudi v Gradcu med odnotnim slovenstvom odlično nalogo. Pri vseh naših graških društvih, ki so namenjena vzgoji, probuji in varstvu graških Slovencev, delujejo „Zarjani“ s požrtvovalno vneto. Marsikaterega mladeniča, marsikatero deklo so že oteli, da se ni pogubila v vrtincih nemško-nacionalnega brezbožnega Grada. Na slavnostnem zborovanju „Zarje“, ki se je vršilo v petek dopoldne, se je več govornikov v toplih besedah spominjalo tega njenega plodnosnega delovanja. Zlasti slavnostni govornik gospod pravnik Hodžar je v svojih izvajanjih povdarjal, kako blagoslopo je delovala „Zarja“ med graškimi Slovenci,

ter med Slovenci v nemških krajih Štajerske, in ob nemško-slovenski meji. Pozdrave štajerskega katoliškega ljudstva je izročal na tem zborovanju „Zarji“ poslanec dr. Korošec, ki jo je pozdravil tudi v imenu poslancev.

Kakor slavnostno zborovanje „Zarje“, tako so se tudi vsa druga številna zborovanja dijaštva, ki so se vršila v označenih dneh, zelo lepo izvršila. Predavanja, ki so jih imeli dijaki, so bila zelo temeljita in se je navadno po vsakem razvila zelo živahna razprava. Ker so bila ta zborovanja, med katerimi je bilo tudi več zborovanj hrvaškega dijaštva, bolj strokovnega in dijaškega značaja, se ne bomo spuščali v podrobnosti. Omenjamo samo, da naše dijaštvo vedno skrbi za našo narodno mejo in je narodni obrambi vedno posvečenega mnogo dela in truda. Tudi pri tej priliki so se dijaki posvetovali o narodno-obrambnem delu. Na tozadevnem zborovanju je podal naš štajerski rojak g. Stričič zelo zanimive podatke iz češkega narodno-obrambnega dela in je povedal mnogo novih misli.

Kako je sestaneček dijaštva vzbudil zanimanje cele javnosti, je najbolj pokazala udeležba odličnega občinstva pri raznih zborovanjih. Zlasti k pozdravnemu večeru, ki je bil v četrtek, dne 1. t. m., in potem k gledališki predstavi, ki so jo podali dijaki v petek in končno v soboto na poslovnem večeru, je bil navala občinstva tolik, da je moral mnogoteri oditi. V soboto zvečer je bila velika dvorana hotela Union mnogo premajhna za ogromne množice. Med občinstvom, ki je prihitelo k dijakom, je bilo vedno mnogo naših najodličnejših političnih voditeljev in cerkvenih dostojanstvenikov. Škof dr. Mahnič in Jeglič sta dila na več zborovanjih, kjer sta govorila in podelila svoj nadpastirski blagoslov. Tržaški škof dr. Karlin je sestaneček iskreno pozdravil in zaklical dijakom, naj stopajo neustrašeno pod Slomšekovo in Dobrilovo zastavo. Izmed poslancev, ki so se udeležili sestanka, omenjamo dr. Kreka, dr. Korošca, prof. Jarca, dr. Lampeta, dr. Zajca itd. Na poslovnem večeru v soboto je bil tudi deželni glavar kranjski, dr. Susteršič, ki je imel na dijaštvo krasen, plamteč govor. Končal je: „Verujte, minuli bodo oblaki dnevi in solnce zasi-je. Sedanjost še ni naša, prihodnost pa je naša! Živela bodočnost hrvaško-slovenskega naroda!“

In tako končamo tudi mi s klicem: Bog blagoslovi katoliško-narodno dijaško mladino! Slavnostni dnevi so minuli, vzvišena in lepa katoliško-narodna misel, ki se ji je dijaštvo posvetilo, naj prav kmalu zakraljuje preko pokrajin vseh katoliških Slovanov!

Politični ogled.

— Netranji politični položaj je postal skoro popolnoma miren. Češko-nemška sprava pogajanja se se prekinila. Vsi večji politiki in ministri so na počitnicah. — Naša država zbira na jugu vojaštvo, kar je slabo znamenje za mir. Cesar je baje pritrđil predlogu vojnega ministra Auffenberga, da naj tovarna za topove, „Skoda“, napravi veliko število novih jeklenih topov. — Listi poročajo, da bo sklican državni zbor dne 20. oktobra.

— Na Hrvaškem. V Zagrebu se vrši glavna razprava proti dijaku Luki Jukiču, ki je izvršil napad na Čuvaja, a mesto tega zadel banskega uradnika Hervoiča, ki je vsled poškodbe umrl. Razun tega je Jukič ustrelil na begu ređarja Borščaka, enega pa nevarno obstrelil. Poleg Jukiča je obtoženih sokrivde še večje število dijakov, sami mladi fantje od 15 do 20 let. Razprava je dognala, da je Jukič duševno bolan, da je bil od vojašine ravno radi tega odpuščen in da se ima pač le njegovi duševni bolezni pripisati njegov nesrečni čin. Tudi na razpravi v sodni dvorani je zdivjal in so ga nato odvedli v njegovo celico, od koder ga niso mogli več spraviti k razpravi. Razprava je tudi dokazala, da se je z Jukičem in sobtoženimi dijaki na policiji in v preiskovalnem zaporu kruto postopalo in se jih naravnost prisililo, da so se priznali za krive, čeprav to ni bilo res. Razprava se nadaljuje. — Z Dunaja poročajo, da vlada v javnosti mnenje, da se komisar Čuvaj po počitnicah ne bo več vrnil na svoje mesto, temveč da se bode imenoval novi ban, baje v osebi grofa Pejačevića.

— Laško-turška vojska. Na Italijanskem je začel narod nastopati proti vojski. Posebno socialni de-